

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>МАРУЩИНЕЦЬ Д.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СТЕМ-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ</i>	219
<i>МАТЮЩЕНКО В.В. ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	222
<i>МЕДВІДЬ А.В., КАС'ЯНЕНКО О.М. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	224
<i>МЕДВІДЬ М.М., КТІТОРОВ М.О., КРИВОРУЧКО В.О. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ОФІЦЕРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ</i>	226
<i>МІШКУЛИНЕЦЬ О.О. ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ЗМІСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	229
<i>МОЛНАР Т.І. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МІЖКУЛЬТУРНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА</i>	231
<i>МОНАСТІРСЬКА О.В. ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ</i>	233
<i>МОЧАН Т.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	236
<i>НЕДОСЕКА І.Р., ЛІБА О.М. ВЧИТЕЛЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА БАТЬКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	239
<i>НЕМЕШ Н.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. МОТИВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	241
<i>НИЧКАЛО С. А. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРІОРИТЕТНІСТЬ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ В МИСТЕЦЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ</i>	243
<i>НОС Л.С., ШКУМБАТЮК О.Б. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	245
<i>ОГІЄНКО О.І. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР</i>	249
<i>ПАВКО А.І. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ, КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ, ЗОВНІШНІ ВИКЛИКИ</i>	251
<i>ПАВЛИК М.А. РОЛЬ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	256
<i>ПАЗЮРА Н.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В СХІДНО-АЗІЙСЬКИХ КРАЇНАХ</i>	258
<i>ПАЩЕНКО І. М. АРТ-ТЕРАПІЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ</i>	261

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. К. : «К.І.С.», 2004. С. 47-52.
2. Бойчук Д. Ю. Компетентнісний підхід як основа модернізації сучасної освіти. Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти : наук. метод. журн. Чернівці : Черемош. 2013. № 13. С. 130–135.
3. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції. Виховання і культура. 2007. № 1-2. С. 266–268.
4. Овсієнко Л. Компетентнісний підхід до навчання: теоретичний аналіз. Педагогічний процес: теорія і практика. 2017. № 2. С. 82-87.
5. Савченко О.Я. Компетентнісний підхід як чинник модернізації змісту освіти. Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. Серія «Педагогіка». 2012. № 4. С. 3.

»

МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МІЖКУЛЬТУРНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Основні засади реформування початкової освіти викладено в нормативних документах (Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти), які декларують принципи міжкультурності та поліетнічності. Міжкультурний підхід постає новим напрямом у педагогічній теорії та практиці навчання, основні завдання якого полягають у формуванні уявлень особистості про різноманіття культур та їх взаємозв'язок, вихованні толерантного відношення до відмінностей представників різних культур, прищепленні національних та загальнолюдських цінностей.

Ціла плеяда науковців визначила науково-теоретичні основні проблеми міжкультурної освіти й виховання підростаючого покоління (Є. Абрамова, В. Борисов, О. Гуренко, М. Данилевський, О. Джуринський, Г. Дмитрієв, О. Жукова, О. Ковальчук, З. Малькова та ін.).

Роль середовища, в якому відбувається становлення особистості, не можна недооцінювати, оскільки впливи оточення мають

стихийний та некерований характер, що може призводити до негативних наслідків [1]. У цьому контексті вплив освітнього середовища на формування особистості здобувача початкової освіти набуває особливої ваги, оскільки міжкультурна освіта й виховання, з одного боку, сприяють розвитку культурної ідентичності, а з іншого – дають можливість уникнути суспільної ізоляції в умовах перебування серед представників інших культур.

Актуальність міжкультурної освіти в початковій школі зумовлена сприйнятливістю молодшого шкільного віку до освітньо-виховних впливів, закладанням морально-культурних основ особистості молодшого школяра у зв'язку з активним формуванням його характеру, установок, стереотипів поведінки, мислення, світогляду, що надає можливість прищеплювати національні та загальнолюдські цінності, виховувати шанобливе ставлення до іншої культури.

В міжкультурному освітньому середовищі початкової школи однією з ключових умов безпечного перебування є те, як впоратися з відмінностями й запобігти конфліктам, які можуть бути спричинені цими відмінностями, яким чином визнавати й цінувати культурні відмінності та, водночас, сприяти громадянській і культурній інтеграції дітей у школі й суспільстві. Діяльність суб'єктів освітнього процесу має характеризуватися культурною відносин, що базується на принципах поваги до гідності особистості незалежно від її віку, соціального статусу чи культурної приналежності.

Зазначимо, що міжкультурне освітнє середовище може ефективно впливати на учнів початкової школи за умови належної організації відповідних рівнів:

1) *комунікативний рівень* (позитивне спілкування між учасниками освітнього процесу, відчуття безпеки, неупереджена відкрита та демократична комунікація, постійне заохочення до рефлексії);

2) *фізичний рівень* (просторі та світлі приміщення для роботи з учнями, розміщення учнів у загальному колі чи організація роботи у малих групах, уникнення різних чинників, що вносять дискомфорт у освітній процес);

3) *методичний рівень* (наявність навчально-методичного забезпечення, здатність педагогів до організації рівноправного діалогу й співпраці представників різних культур, використання стратегій розвитку критичного мислення у поєднанні з інтерактивними методами навчання).

Атмосфера закладу освіти, інтерактивні методи навчання й технології міжкультурної взаємодії сприятимуть набуттю учнями особистого досвіду. Це сприятиме створенню в освітньому середовищі: атмосфери доброзичливого сприйняття (емпатії); ефективної

соціальної комунікації (дискусії); ненасильницького вирішення конфліктів (культури вирішення спірних питань); досвіду соціальної поведінки (кооперація, вміння взяти на себе відповідальність, готовність до дії) [2].

На наше переконання, успіх організації освітнього середовища, сприятливого до проявів культурного різноманіття, залежить, з одного боку, від змісту освіти та організації розумової праці на уроках і в позаурочний час, а з іншого – від духовного багатства самого вчителя, його ерудиції, культури, прагнення і вміння пов'язувати навчальний матеріал із завданнями міжкультурної освіти з метою комплексного впливу на свідомість, почуття і поведінку здобувачів початкової освіти [3]. Створити освітнє середовище міжкультурної взаємодії – означає надати місце для самовираження представників різних культурних спільнот, обміну думками та взаємопроникнення.

Список використаних джерел

1. Іванець Н. В. Реалізація принципу мультикультурності у виховному середовищі початкової школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал*. Суми, 2016. С. 104–112.
2. Кендзьор П. І. Полікультурне виховання учнів у системі діяльності загальноосвітнього навчального закладу (теорія і методика): автореф. ... докт. пед. наук: 13.00.07; Ін-т проблем виховання НАПН України. Київ: 2017. 42 с.
3. Молнар Т. І. Формування міжкультурної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках і в позаурочній діяльності. Нова грамотність і ключові компетентності в умовах реформування початкової освіти: колективна монографія / за заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: МДУ, 2022. С. 200–212.

»

МОНАСТІРСЬКА О.В.

*Красноградський педагогічний фаховий коледж
КЗ «ХГПА» ХОР, Україна*

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Модернізація педагогічної освіти в умовах євроінтеграції кардинально змінили підходи щодо організації освітнього процесу у педагогічних закладах фахової передвищої освіти. Нове розумін-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>